

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus disputatio - Cod. Ettenheim-Münster 336

[S.l.], [17. Jahrh.]

Sectio 7ma

[urn:nbn:de:bsz:31-131792](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131792)

his seminis extra fas debitum ipsis e sub morte
prohibita, et nisi copula quoad modum absp
polluitur in periculo, etiam etiam n recte per
agatur, modo recte peragatur quoad substan
tia, ut semen n extra vas debitum paratur
a quo ordinari sub morte n tenent ab
stinere tempore puerperij, conceptionis, gly
us mensuris, l. alio quovis tempore, per
se loquendo; quia periculum proli. quipien
do imminens rase sanitis, l. nullus, l.
inertus e: unde propter illud quing
nise suo privari non dnt, quibus alias
loque magis periculum imminutionis im
mineret.

Sectio 7ma

Præceptum Decalogi 7. Non
furtum facies.

Prohibet hoc præcepto n^o imiustas
rei alienae acceptis, detentis, usurpa
tis, sed etiam iniussu aliteris damni illatis.
Quo quo ut emulcatibus cognoscimus ipsi
us Iuris ac Iustitiae principia erunt q
fiducanda. Cuare sit

iudicio convenire personam, & mi obligat, ad ali-
quid prostandum. Et a. immediate re ipsa pro-
sequi. Mixtum est, vi cuius pro immediate
re ipsa prosequi et personam in iudicio con-
venire. Et iuxta hanc ultimam Pius di-
visionem actiones, que ponunt inflibui, sunt
triplices, reales scilicet, personales et mixte.

Concto 2. Iustitia est virtus ad alterum
cuius actiones et obligat partes, et generant
in altero obligat gratum actionis. Divi-
ditur in legales, vindicativas, distributivas,
commutativas, et Economias. Legalis est
virtus specialis, et inclinans voluntatem ad
procurandum bonum cone ex motivo honestis
et in tali procurare reluct. Vindicativa
est inclinans superiores ad subditum debita et
digna poena pro delictis puniendum. Distri-
butiva est virtus circa divisionem commo-
rum et onerum eorum inter membra civitatis, spe-
rata ratione ac proportione meritorum. Commu-
tativa que tribuit cuiusque suum sine rei re-
spectu ad dignitatem et merita personarum.
Et maxime reperitur in Contractibus. Economi-

3. Distributione eorum onerum et gravaminum
et alij iustia partim distributive partim
commutativa: distributive quidem quatenus
distributio onerum eorum ordinata in bonum
eorum et observata proportio Geometrica
inter partes eorum. Commutativa v. qua-
tenus onerum eorum distributio ita debet fieri,
ut nemo gravetur ultra suas vires, et fa-
cultates, v. g. ne civis qui in hunc annum
florenos cogatur ex ea Summa in tributu
dare centum florenos, ubi alij qui habent mille
florenos. hoc n. si fuerit, caderet iustia
commutativa et induceret obligas re-
stituendi, ut recte Card. de Lugo. Haunol.
et alij. Quod diligenter observandum e-
st a Confessarijs Principum Magistratibus et
quoruncumque Superiorum.

4. Partem iustia distributive oppo-
sitam et vitiosam acceptione personarum. Quis:
Vitiosas: et n. est acceptio personarum e ma-
ca et vitiosa sed ea in qua albei tribus
officium seu bonum quodcumque non ob illius merita

ius obtinendi actionem aliquam l. omnium illig.
Sive, ut alij definiunt: e potestas legitima
gubernandi, l. disponendi aliquid de re tanq.
sua. *Subdividit.*

i. In Dominio proprietatis et Jurisdictionis.
Dominio proprietatis e ius obtinendi aliquid
actionem l. actionis omnium seculum potestate
gubernativa aliquid. *Subdividit in*
Plenum seu perfectum et n plenum seu imperfe-
ctum. Dominium plenum e ius perfecte dispo-
nendi de re n lege prohibeatur, adeoqz
dominium plenum ad rei proprietatem et co-
moda inde emanantia simul includit.

Non plenum e quando unq habet proprietatem
et alij commodum seu usufructum eius-
dem rei. Et hoc dominium n plenum e iterum dup-
lex: Directum scilicet et utile. Directum e quan-
do quis habet rei proprietatem n usufructum.
Utale ius habet Dominus respectu rei tradite in
Pactum, Emphyteusim, usufructum. Utale
e, quando quis habet solum commodum et usufructum
rei, ut Precararius, emphyteuta, usufructu-
arius. Dominium Jurisdictionis est pars sive
legitima facultas alios gubernandi. Et

dividit in Divinam et Humanam. Humanam
 subdividit in Civile et Civile seu secula-
 re aut Politicum. Et hoc ultimum rursus sub-
 dividit in In Merum et Mixtum. Merum e-
 potestas, seu Jus gladii animadvertendi in
 lauderosos. Mixtum e- simplex Jurisdictionis
 potestas in amicos aliquamvis iure exercendi.
 2. In altum seu Superius, et Baxum seu
 Inferius. Altum e- quod habet supremam Prin-
 cipem l. Respubl. Superiorem non agnoscentem.
 Baxum e- quod habet inferiores et immedi-
 ati Magistratus. Imo San-Gallen. Bo-
 cent. q. 1. d. 2. pag. 379. Quilibet Civis
 hinc dominium Baxum in bona sua, et quem-
 libet legitimum Magistratum hinc dominium
 altum in eadem bona, eo quod casu gigni-
 gere possint in quibus supremam Principem l.
 Respubl. pro illa bona pro sui salute, potest
 vendicare atque ad certos usus applicare.
 Genus Baxum altum subdividit in Demo-
 craticam, in qua suprema potestas e- penes
 cunctos. Aristocraticam, in qua eadem potestas

est penes Magnates. Et Monarchia in qua
tota potestas est penes unum.

Coniecto 2. Subiectum Domini est ois et
sola, nam illertualis: p[ro]p[ter] illud de et
sola et capax domini, cui competit facultas
disponendi pro libitu de re sua: sed hoc ois
et soli nam illertuali competit, quia ois
et sola hoc illertualis habet libertem pro-
pria dicitur que e ratio domini, de qua
sullulat ius disponendi de reb[us] suis: ergo
hinc dominum competit in primis

3. Deus qui h[ab]et summum et perfectum domi-
nium in ois creaturas: p[ro]indeq[ue] de oib[us] li-
bertim prout i[ps]i placuerit sine cuiusq[ue] in-
iuria disponere p[otes]t.

4. Christus qua homo, fuit n[on] uerq[ue] rex ac
Dnus totiq[ue] mundi. Et in temporalib[us] qua
spualib[us] n[on] quid[em] in actu secundo, seu quoad
actualem dominium administrare, sed in actu
primis seu quoad Dns et potestem qua[m] a
Patre coelesti accepit. ut ex varijs scripturis
lois sumari p[otes]t q[ui]a abulens. Bellarminus
alijsq[ue] n[on] improbre d[ic]entib[us].

3. Angelj, qui habent dominium proprie dictum
in alijs suis liberis & proinde habent etiam specialia
iura seu dominia in creaturas quasdam creaturas.
vide San-Gallens. pag. 411.

4. Homines qui habent dominium s. In opera-
tiones suas liberas. 2. In his suis, nobiles ac
virtutes morales, imo et in supernales ac in-
fusas in specialj lege illorum usus prohibeant.

3. Ant etiam dominium radicale in oes res
sublunares v. g. silvas agros, montes, bru-
ta & iuxta illud Genes. 1. A profis pisci-
bus maris volatilibus caeli & bestijs terre.
Sicut dominium radicale id e. capacitatem ad
dicitas res possidendas si legitimis modo ad
eos pervenerint. 4. Sua fama ac honoris,
quia fama ac honore per proprios labores
acquirunt: Unde et ad n. minus ac bona
temporalia possunt ultra illig. universis pro-
dugere, Imo in varijs casibus potes deignu in
famam sine oi. peccato l. ad hui. humiliade
l. ad vivendas dentas superbie, l. ad re-
tend. Conviu. l. ad manifestanda bonita-
Dei, qua rade l. Aug. alijs. sua peccata etiam
gravia orbi patefieri. Infamare in seipso

hinc or casu e partem veniale, restat n. et
aut prodigalibus, sicut in multis dispensas pe-
cuniarum. Patres a. alijs Superiores pro-
prium Religiosj, ponant seipos infamando
mortali peccare, quia ex hoc subditis suis
grave nocumentum potest auferere. S. H. n. b.
Dominium utile pro vita ac membrum n
in Dominium plenum. Unde occidens aut mu-
tilans alterum, aut impediens ne actiones suas
exerceat, facit illi iniuriam; deinde vijs ad
restitutionem in infra caa possit.

S. Religiosi in coe exceptis Capucinis
et minoribus de Reservantia. Est cois q-
tra nonnullos distinctantes, eorum de-
ligiosa hie sola ad ministracoe bonorum do-
minum v. qd Chru pertinet. Sed pro nra
sentia s. mo ex Concl. Sid. Sep. 25 cap. 3. de
regularibus ubi hoc hnt: comedit Para Synod
orby mortuis et donibus ea virorum qua mulier
et mendicantibus, exceptis donibus S. S. Fran-
cisci Capucinorum et eorum, qui maiores de obse-
vantia vocantur, ut deinceps bona immobilia
s. consequenter mobilia. seis possideri liceat.

Unde si subsumo: atq; administrator n̄ d̄ propria
 possidere bona, q̄ administrat: ergo Religiosi in
 cor n̄ sunt q̄ Administratores ut vult Na-
 varro et Major, sed verj d̄i bonoru, quie
 possident. Preter e. Ruae: si Religiosi in cor
 n̄ sunt capaces domini; h̄ hoc proveniret q̄ vo-
 lo paupertatis, t̄ q̄ alia aliqua lege reddent
 eos inhabiles ad dominiū. n̄ q̄ aliqua lege
 n̄ lex in gratiū e in Conul. Jid. n̄ ex
 voto paupertatis, quia advertit intentio n̄
 e, nec ee pot obligandi iurē sed in seipos
 lang. personas privatas. Religiosi v̄ in par-
 ticulari n̄ sunt capaces ulliq; domini rerū
 temporalium, id e, bonoru fortune d̄ mo-
 bilium quā immobilium. Ita oēs Catholici
 Doctores, itrigentes In voce Religiosoru eos po-
 lū, qui solemniter professi sunt n̄ a. eos,
 qui in simplicia vota emittunt, quales s̄
 Religiosi Societatis Jesu post absolutū Car-
 13 Novitiary: sunt In capaces domini bono-
 rū ac Futurū qualium t̄ quasi spualium qualium
 sunt ius eligendi, ius manendi in tali ordine
 ac Manendi, ius petendi et accipiendi alimen-
 ta, vestes, aliays reria v̄. H̄nt proterea

Pius et dominus in alijs suis naves ad inbetanos
ut sunt illigere velle, meminisse, quod pater
nos, ut sunt videre, audire, loqui, comedere
dormire, et ut proinde eluendo tales alijs n
pueunt glia pauperum sed potig glia obedia.

6. Clerici et religiosi: ubi in aduertendum
horum bona ee variis. 1. Patrimonialis, q
illis obveniunt ex hereditate, successione,
usufructu, gharatu, labore, donae, ali-
ave cas profana. 2. Quasi Patrimonialis
qua acquiruntur in cas ex profana industria
l. officio sed et in ex industria spual. et funebri-
onibz extraordinarijs, ut ex Miseri voluio
Universarijs, Comuonibz Funebribz. 3. Par-
ticularia q Clericis ex redditibz beneficia-
libz moderatis vivendo sibi comparat. 4.
Beneficialia, que ad sustentand digne
sunt deputata alijs acquiruntur ex stabili-
bz et ordinarijs redditibz, fundacionibz
beneficiorum. 5. Tutela, l. ad fabricam
l. ad vasa et ornamenta, l. ad infimos
curandos alijsve similes cas deputata st.
Sunt igitur Clerici et religiosi. Qui bonorum Pa-
rimonialium quasi Patrimonialium, Partimoni-

aliud et Beneficialium etiam eorum, q̄ congrua susten-
 tatione sunt superflua. De n. in Comit. Frid. sep.
 24. c. de reform. absentibz beneficiariis per tri-
 mestre n̄ facere fructus suos: q̄ a gratis profus
 beneficiariis profens facit fructus suos adeos e
 usq̄ eorum. Alias etiam deberent Clerico-
 rum donaciones et gratis in eas profanas facti
 restituiri a Superioribus Tutius, quod n̄ fuisse
 experias. Hinc Clerici n̄ tenentur ad restitu-
 tionem si superflua ad usus profanos expendant,
 consequenter neq̄ illi qui ab ipsis accipiunt, quon-
 iam in hac Comit. Frid. sep. 20. cap. i. de refor.
 et plerimos Doctores p̄sent mortuo in eroganda
 suis pauperibz s. ad alias causas pias applicanda.
 Interim t̄n̄ n̄ improbitur dicit Covaruvias hab.
 de testamentis in c. in officio Clericos nec p̄se
 habere testari et distribuere bona sua n̄ t̄m in
 causas pias, sed etiam profanas, et si indelate de-
 cedant, successores bonorum suorum t̄re parentes,
 Fratres uterq̄q̄ cognatos. Quod doctrina
 confirmat praxis et usus Provinciae nostrae Con-
 stantiensis. Est nonnulli in ead̄ vehementer
 invehant, ac damnant velut perniciosum et
 laesivum, Canonibz atq̄ ipsi Comit. Frid. repugnant.
 Sed p̄ t̄n̄ precepto Tutius derogari per gratiam

consuetudine; ita ut Clerici dicto modo, stantes
in locis ubi ea consuetudo viget, non preuent,
maxime ad superiores. Ceterum hoc ipsum suavit, nec
in facile potest impediant. Obsequia gratiam
militantes suscipi solent. San- Gall. quos consue.
Bonorum Ceterorum q. dicitur pertinent ad Ceterum
dominium habet iustas, seu Ceterum Ceterum illig
Ceterum cuius sunt illa bona. Patris brevis
e; qui iustas religiosorum habet dominium
bonorum temporalium in cor: q. d. et quidem a
fortioribus Ceterum. Non tam potest bona Ceterum in
mobilia et in alienari; nisi interueniant iustas causa, et adhi-
bitum protigantur requirite solemniter. Nec potest elocari,
et dari in feudum aut Emphyteusum ultra
trium annorum.

§. filij familias, a Patre potestate nec
dum emancipati; habent dominium plenum bonorum
Castrensiu. A quasi Castrensiu. Aduenti-
tioru. v. habent dominium directum et a. utile.
Profectionu a. dominium habet quoad proprie-
tate quod usufructibus spectat ad patrem: di-
cuntur a. peculium aut bonum filij. quia si
bona Patris ob aliquod eius delictum publican-
tibus filijs addicantur, peculium hoc nec publica-
tibus, nec filijs addicuntur.
§. 8. uxores, eorum a. bona sunt duplicia.

ut sit legitima, requirunt nonnulla quibus hoc
 melius complecti.

Res apte, equa fides, titulus, possessio iusta.

1. Res apte seu recte ad prescribendum sunt
 omnia illa bona seu iura, quorum prescriptiones legi
 & interdicitur. Quia hoc res ob nimiam corruptio-
 nes et limitatis compendio tradi non possunt, ad
 alios canonistas et Jurisconsultos remitto.

2. Bona fides est bona et probis officio usque
 possessionis rei alienae ut supra, sine hac nulla
 prescriptio incipit aut currit. A quamvis leges
 civiles approbent prescriptiones male factas;

1. Duravit per 30. l. 40. annos. et in iure
 miris sunt correctae per ius Canonium.

3. Titulus est iura ex se habitus ad transfe-
 rendum dominium l. usufructuarius condicio. Alius est
 coloratus, apparens, iustitiam seu publicam,
 quando sit. recipit intervenit aliqua actus
 translatus dominij emphiteus, et donatio. Et
 ex latente aliqua causa fuit invalida.

ut si iur vendat res quarum Dominus non fuit.

4. Religiōne donec aliquid sine facultate Superior-
 is et alius presumptus, quando ob dimissionem
 temporis presumpsit titulus prescribere, licet pos-
 sessor non possit fieri titulus assignare, quia non

De dominio proprietatis & hinc, s. de iurisdictionis. Feras
in Præcipuo precavere et compensare damna q. perferas
agris et fructibus inferunt. Nec ponant, prohibere publi-
cis ne feras abigant à frugibus.

§. 3.

De Contractibus

Concto 1. Contractus e conventio inter duos vel plu-
res iustitiam velis inters generans obligat.
Quid sit 2. In quibus sit Contractus. Sumuntur tunc
pro uno eodemp. In hoc solo differunt quod
partes obligat. num obligat una tm. l. utramq.
partes adstringat. contractus v. utramq. partes
obliget: s. nudus et vestitus. Nudus e qui nulla
habet in iure firmitatem sed sola illius obligat re-
sultat ex sola sua conventionis. Vestitus e
qui præter obligat ex ipsa sua conventionis
conferentia habet tm. firmitatem à iure. Ve-
stitus a. gratis et per implentem ex altera
parte factus. 2. per intervenientem stipulat.
3. per adventum iurament. 4. Per scripturam.
5. per alium gratum notatum l. vestitus. 6.
per iudicium. 7. Per Privilegium Præis.
8. In notatum et P. notatum. Notatus
qui in iure recipit ac specificum nomen obt.
ut emptio locatio. In notatus e, qui ca-

res speciali ac propriis nomine dicitur generalis nomine partibus
sive convenientibus. Sed his quatuor modis. 1. Quod, ut
des. 2. Facis ut facias, 3. Do, ut facias. 4. Facis
ut des.

3. In formali et virtuale sive ut alij in ex-
plicito et implicito. Ille est quando duo pluresque
expresse in idem spectant. Huius, quando partes
implicitate solum inter se conveniunt.

4. In gratuito et oneroso. Gratuito qui
sine leuatione dicitur, qui ex una in parte obliga-
tionem induit. Onerosus, qui ex utraque parte
obligatorem induit.

5. In gratuito bonae fidei et stricti iuris.
Ille est, in quo iudex multa potest ex aequo et bono
iudicare, qualis est emptio venditio, conductio
societas etc. Huius, in quo iudex tenetur iudicare
secundum rigorem legis et verba contractuum
qualis est promissio liberalis donatio etc.

Effectus gratitudinis est obligatio civilis, quae
ex ipsa naturali lege et aequitate nascitur habeturque
solum in foro consuetudinis. Civilis, per quam ex dis-
positione iuris civilis adstringimur ad aliquid pro
stans habeturque solum in foro civili. C. Notanda
per quam obligamur ex aequitate naturali simul
ex dispositione iuris habeturque solum in foro consuetudinis
et civili.

Vitiandi, gratius et ipso iure sunt nulli. S. i. in-
 veniantur a personis ad gratiendum inhabilibus,
 quales, contra consentus qui honorum, iudicium admi-
 nistrandi in hunc, vel in males, prodigi, ebrii,
 filij familias, mures, pupilli, minores, le-
 gis. ad 2. S. error autem dicitur de iud. contrahij;
 hinc quod id est, veretur circa iustitiam rej. ubi.
 De iustitia n. phisic p. morali et iurita su-
 mit; quia saepe auidias consentus et de iustitia
 in ma gratiendum saltu quoad sensu et vim
 morali, mox p. d. ent iud. gratiendum excepto
 matrimonio et professione religiosa.

3. Si adsit solemnitas iustitialis.

Hinc matrimonium sine presentia Parochij et
 testiu, alienas rej. ~~et~~ immobilis sine
 consensu Capituli, testamenta sine presentibus
 testiu a iure requisitoru n. valent. De
 a. solemnitas iustitialis sine qua gratiendum nec
 iure nec valide potest celebrari. Accidentalisi-
 ne quae gratiendum quidem valide sed n. iure
 celebrari. Nullum gratiendum excepto matri-
 monio et Professione irritat. necq. sine gra-
 vis sine levis, sine ab ex- sine ab in- di-
 bus proveniens sine iuste sine iniuste iniurij;
 in his casibus ut usus ratio intervertat.
 Contractibus potest tunc supervenire evictio et re-

Statutis in integrali Civitate & rei iuris quod
alij bono titulo adquisierat recuperas per in-
terveniente iudicio sententia et habet locum in
gratuitis onerosis n. a. in gratuitis. Resol-
tibus in integrali e. redubis alij rei l.
persona in ead. statu in quo ante lesione
fuerat. Et hoc e. duplex 1.º Alia gratia
e. ex mera gratia seu ex principis indulgentia
profusibus, quod proinde in serie minoru re-
gulam collatam Christophoro Besoldus.
De regul. i. 4. Theol. 2. de qua in sermo hic
n. e. Alia iusticia e. legitima causa sub-
sistente alteri debet e. per iud. actionis
e. potest ex officio iudicis, et habet locum
etiam gra. gratia valide celebratos in sa-
ris personis: et primo quidem in monachis
nibus qui annu 25.º nondum impleverunt.
2. Militibus quando in militia fuerunt.
3. Ijs, qui regibus eas absumt. 4. Ru-
stis mulieribus et alijs rudibus, qui iura
ignorant. 5. Curis, quo more in illy-
unt hospitalia et loca pia. Regibus
seu principibus supremis regni honorum q. ad

Remittit in cor. l. ad promissum eade penitente
 ly spiritus. Venit a. noce reijunct. quodlibet
 et urbs, aut oppidum hinc bona, etc. 7.
 Academia seu Universitate studiorum. de
 quibus videri possunt alij. Phil. et Jurista.
 Coniecto. 2. Constat in specie nume-
 rantur viginti quinq. Ex plis.

I. Promissio est actus humanus et liber
 induens gratuitam obligationem ad aliquid
 licitum prestandum l. amittendum. Distinguitur
 à proposito, quod hoc non inducit obligationem
 nisi verbis expressis. imo ita dicitur:
 ego promitto tibi hoc facturum, dummo-
 do per haec verba solus intendas: quod so-
 re fid. signare q. d. si propositum non a. da-
 re sed l. ius aliquod alteri in se con-
 ferre. Sed quavis propositum non inducit
 obligationem ex titulo iustitiae l. fidelitatis, ob-
 ligat tamen sub venialiter: nam sine eade deflec-
 tere à proposito est actus inconstans et
 licitus. Dicitur à promissio

J. In obligante titulo iustitiae commu-
 lativo, et in obligante titulo solij fidelitatis
 hoc desumendum est ex verba promittentis,

et in usu aliorum horum.

2. In ed, p. fit Res, A in ea quo fit hor. Prior de vobis, posterior tunc promissionis nomen retinet.

3. In interna et externa.

4. In acceptata et Non acceptata. Non acceptata de in iure sollicitas. Que via per se sunt clara.

5. Pipulatio Est gratia verbis inique quo precedente interrogare et congrua responsione subsequente respondens interroganti ad aliquid dandum et faciendum obligat. Ut, si Petrus dicit Paulus responde mihi sex florenos. et Paulus respondeat. responde sex florenos.

3. Donas. Est datus liberalis. Et dividit

1. In verbalis et realis. Verbalis seu in perfecta et re quidam alteri verbis addit per non dicitur, ad hoc parit in ius ad re. Realis est per qua res statim traditur. Et parit donataris in re.

2. In gratuita et remuneratoria. Gratuita est, qua quis ex sola liberalitate et munificentia facit. hoc est quo fit in titulo gratitudinis

Fideiussio Est aliena obligatio suscepta qua quis se ob-
ligat ad satisfaciendum pro debitore principalis si hic non sa-
tisfaciat. Requiritur qualitas trias: 1. nam ad eandem
actum spectant ad personam obligandi debitoris prin-
cipalis. 2. ut fideiussor non ad plus obligetur quam debi-
tor principalis; nisi fideiussor confirmet. 3. ut si ob-
ligatus principalis sit in soluta fideiussoria non ut
valeat. 4. ut fideiussor non cogatur solvere in prius
de debito principalis culpa sua, velis effectus
et solvendo. Reliqua fideiussoria sunt in soluta
intra a suo superiore. Aliqua sunt in damnum
proprium, et in invidiam. Et si plures fuerint
fideiussores, tenentur omnes in solidum. Si unus ex his totum
solvat, et ab alijs exigere ratas proportionales, et ab
iis debitorum principalis parte sua. Debitor principalis
et obligatus et omnes fideiussoribus conveniunt de damno
quod eis eam subiciunt.

Assicuratio Est gratia qua quis rei aliena pericu-
lo suscipitur obligando se pro rebus periculis ad eam
compensanda si perierit. Si nullum est periculum
res ubi sit in solvo hic contractus non est nisi neque
periculum accipi quia est contractus ubi est libere et
radix gratandi. Subiud in hoc gratia in solidum quod
est lege l. consuetudine l. prudentes non invidiosa
et alia et in solidum et c. q. quibus l. per florenti pro
centum l. Am in da proportionem periculum maioris aut
minoris.

Comptis Est pars pars pro merce. 7. **Venditis**
Contra est pars merce pro parte non merce illius
quodcumque res periculis affirmabilis sine sit nobis sine mobili

actiones et iura, census et chirographa et quaecumque
 tandem pecunijs estimari et compensari solent. Quod
 si merces sua vitiosa s. in substantia s. in quantitate
 s. qualitate, immixta venditor partem et obligatus ad
 restitutionem. Si vitium ad notabilem minus utilem
 dat, tunc venditor illud aperire. s. s. sit mani-
 festum, et ab emente facile deprehendi potest. tunc
 et aperire mercator in emptor sit plane stupidus et
 rudis; quemadmodum si vitium sit occultum et leve: tunc
 et plerumque diminuisse pretium pro raris vitij. Quod
 aliud est legitimum quod per publicam auctoritatem
 magistratus estimant et consistit in indivisibili.
 Ita quidem, ut si quis plus recipiat s. minus det
 debeat ad restitutionem, in legalis sit iniquitas.
 Aliud e. naturale, quod privatis et naturalibus hominibus
 vendit iudicis detrahit et e. triplex: Supremum,
 medium, infimum: Infra quorundam latitudinem vende-
 re licet et emere. potius s. regula valoris mercedum
 nec metendi: e. iudicium mercatorum, sed ubi uni-
 libet in sua arte vendendum, ita et mercatoribus
 in mercedum estimacione. Sunt etiam varia causa pretij
 in argendi s. minuendi: 1. Curru opans aut dom-
 nus emergens. 2. Scarcia s. abundantia mercis,
 multitudo s. aut raritas emptorum et paucitas
 vendentium. 3. Capere ordinaria in garantis
 advehendis, conservandis mercibus facta: s. ita
 extraordinaria, et per gradum inaequum infortunum
 s. impudencia mercatoris sua culpa. 4. Singularis

offerat et oblatas ad rem que venditur, et per
venditorum indicanda est. 5. Substantia, seu
venditio sub hacta, vulgo qm. *negotiorum*
in qua licet accipere in pretio, quanto offerat
etiam duplo rei valore vendat aut in ad equal.
6. Modus vendendi que n. minimum est per
vires plures emunt, maioris pretio ob maiores
labores vendi possunt. 7. Officium mercand. 8. va
solubis vitata. Neutras v. mercatoris n. e. infra
ita augendi pretium nec minuendi, et nisi ven
ditor minus pretio n. agant.

8. *Negotias* Est, quando quis de aliquid
sibi comparat eo aut, ut in integro ab au
lata in lucro vendat l. permittit. Et hoc e. ne
gotias proprie dicta: improprie dicta e.
quando quis emittit ut per industria et labore
mutat ac vendat. Utraq. vitata. Prior e.
prohibita clericis et religiosis sub pena ex
coisiois suspensionis de profitionis amissionis pri
uilegi immunitatis a tributis etm quoad sua alia
bona, post diuina monitione; quamvis he ren
suro n. sint lata s. ferendo. sententia. S. D.
Clerici l. religio non duntaxat alterumve
artu negotiorum exercere non possunt nec
ita nec inquirent predictas sententias; quia iura
prohibentia negotiorum loquuntur de iis qui ab
icis l. et professi negotiorum insistant. Loquuntur

Item hinc negotia; per alios, proferim si. Soly la-
bor illis relinquatur; aut per se, si se abstinere
laxare non possunt.

G. Monopolium e conventio quorundam
de mercibus in certo modo vendendis aut e-
mendis. Aliud e, quod publica auctoritate offi-
ciis, quando unus l. plures obtinent a Ma-
gistratu ut ipsis solis liceat aliquod genus mer-
um vendere. Et hoc e licitum, ita tamen ut Ma-
gistratus Monopolis laxet in illis preteritis, quo-
ad res necessarias sine quibus vita civilis non potest con-
sistere non a. iura arbitrarie, aliud e quod
officiis privata auctoritate quando aliqui
inter se conveniunt de mercibus certo modo ven-
dendis a seipso aut pluribus e illis, quia
semper violat. l. de iustis l. Chaitis l. ubi
simil. ut si plures inter se conveniant
de mercibus non in summo pretio vendendis aut
si nonnulli ex parte Nobilis l. alios emunt copia
frumentis aliisque merces ac tunc retinent nec
volunt vendere donec rescat pretium. aut si
impediunt, ne alie merces inferantur in urbem
ut ipsi sua caris possint vendere.

Depositum est generatim in quo res aliqua
alteri in custodia traditur. Aliud e purum, quan-
do lib. res quibus in custodia mere gratuita.
Aliud mixtum quando aliquid solvitur depositario pro

intra l. alio pacto adquire. Specie depositi.
An habet sequester, quod dum dabitur quando res
viva quae liberabitur apud aliquem deponitur red-
dendo viatorum lile finita. Possum si res sit
usu consumptibilis poterit ea depositarij usque
modo sibi usque se, quando deponatur restituere
est tantum pro restituere.

Commodatum est gratia quo res aliqua
gratis deditur ad usum usque et tempus ea
lege ut eadem infra in specie finita usu resti-
tuatur.

Præcarium est gratia in quo gratis con-
ceditur usque alij rei ad petitionem alterius vo-
ni comedens restituatur.

13. Vocatio est gratia in quo rei usus
l. fructus l. opera pro certa mercede conseq-
uitur.

14. Conductio v. e. gratia in quo rei
usque l. fructus l. opera pro certa mercede con-
sequitur. Est a. alia locas rerum alia factorum:
illa a, quando quis fundum, domum alijque
similia pro certa pensione alteri locat.
haec, quando quis opera pro certa mercede
alteri prestare promittit.

15. Comptentusio e. gratia, quo res immo-
bilis alij ad longum tempus deditur ad plenum usu-

fructu, per annuatim pensiones dno reddenda. Si
 emphyteuta pensionem non solvat per triennium, aut
 in emphyteuti. Cautio per triennium, et si non solvat
 de detentione reddat. l. alienat. ius emphyteuticum
 sine usufructu dno emphyteutis fit caduca, cum
 in rebus ad dno in aliis melioramentis fru-
 ctibus. Opponitur a. bonis emphyteutis allodia
 seu bona allodialia hoc est bona seu predia
 propria sive cognata alterius dno. dicitur. Ger-
 manie parij argunt. v. l. 1.

§. 1. **Feudum** est gratia quo dominus utilem
 immobilis alij quodammodo pro fidelitate et obsequio
 personali exhibendo. Cuius ratione dicitur de fe-
 datione l. feudator: cuius v. quodammodo feudata-
 rii aut vasalli. Huius pertinet etiam gratia
 libertatis et superficies: huius est qui non con-
 vertit predia aut fundum in fructiferum, sed
 in superficie ad edificandum et plantandum:
 quos tamen mercatores in mundanis verbis plures
 partes ad sua exigentia exprimentes conuenire
 solent. Huius quoque emphyteuta, et feudata-
 rii qui non habent dominium dicuntur per emphi-
 teusim et feudum alij tertij pro pensione sibi
 numerata tradit. Sed de his gratiis et pro-
 priis de emphyteusi ac feudis consulta Engelii
 hofseus tit. 10.

fructus ad viduam & athenopolis: modo lu-
dentes de rebus in seipositis pōnt libere in-
ponere n̄ abant, fraudibz, alter alterū
ad ludendū n̄ peccabat iniusto metu,
fraudibz, mendis, convitijs.

23. Pignus Est generatim in quo duo
l. p̄dēs de v̄tē l. eventu alimij utantur
sibi invicē aliquid pōnent, dandū ei, qui
veritatem fuerit asseruit. Est lūta, n̄ quis
in ante usū id arbytrio de rei veritate.

24. Mutuum Est generatim realis
quod ad n̄d ita dant ut fiat adinventis
et similis in specie ac bonitate postea reddat.
Ponit a. mutuum dari et accipi. vinū, o-
leū frumentū pecunia, atq; alia ponderis
mensura et numero gstantia usq; con-
sumptibilia. res n. usu n̄ consumptibiles
dicuntur potius vendi, locari, comodari
si reddat, res alterij specie v. g. vinū pro
oleo ad n̄ proprie mutuum erit sed permutas.

24. Usura e mutas in parte ut red-
dat aliquid pretio estimabile supra sortem.
Est illicita n̄ in iure prohibita, s̄ et in
iure naali et proprie consistit in hoc si quis

ex parte seu titulo iustis a huius supra forte
 ingratum precise ob carentia pecunie, l. ob
 solutionis dilata. Item si ad finem tituli
 gratitudinis, amicitia, damni emergentis
 cui cessantibus usura non erit. Unde Alex-
 ander VII. hanc proposuere recte damnavit.
 Titulus est mutuantis aliquid supra fortem
 igere, si se obliget ad non repetenda forte
 usque ad certum tempus. Dividitur in usuras
 1. In mentales et reales. Mentalis est
 quando quis dat mutuum in intentione au-
 piendi lucrum supra forte, nec in illa in-
 tentione se primit. Realis, quando quis
 dat mutuum in parte explicito l. implicito,
 de lucro supra forte recipiendi.

2. In aperta et calcata. Aperta
 est quando quis expresse petit lucrum supra for-
 tem. Calcata, que in aliquo genere in-
 terdicit licet prima fronte non appareat.

26. Antichresis. Est genus, que in-
 ter debitorem et creditorem convenit, ut credit-
 or utatur re oppignorata v.g. villa agro
 hortis, de fructibus inde tandem recipiatur do-
 nec fors solvatur. Et vocatur in Germanis
 Antichresis, apud Germanos qui formis, p. 10.

modo li
 at libere
 alter al
 usque mel
 in quo
 hinc et ha
 and in
 ta, in qu
 re.
 hinc ubi
 dicitur
 hinc ubi
 vint
 pondere
 usque con
 in hinc
 pondere
 vint
 et per
 hinc ubi
 hinc ubi
 hinc ubi
 hinc ubi

Et per se usurarius. A. illiusmodi nisi --
in per accidens quibus in reo luy uspan-
tis. T. damni emergentis aut ex alio iusto ti-
tulo. Potest a. ois evitare labe usurari
a. si res in dety in pignus sed vendat pro
debito in parte retrovendendi si reddat i-
de pntur.

De p...
28. S.
S...
S...
S...
S...